హాస్య బాణా విలాసము

Sl.no. 490.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ జనమానసప్రియాత్మనే నమః

పుష్పబాణవిలాసము.

శా ॥ శ్రీమద్వ్రజకాంత తల్లతమినా శ్లేషం
బులన్ జేయగా । ధామంబౌ కుచపీఠ చందనము
త్యాబోవన్ సుగంధాంగుడై । ప్రేమస్థానవిలోల త
న్మెలగనిర్మి ప్రాప్తిరాగాక్షుడై యామైత్రై నసిరిస్వ
హించుహరిమమ్మత్యంతము బ్రోచుతన్ ॥

శా ॥ సీతాశోక వినాశకుండు శుభసం శీలుం
డు భక్తాబ్జసం । ఘాతాదిత్యసమాన తేజుడు లస
ద్గాంభీర్య పాథోధియున్ । దైతేయాదిప్రవిప్రథా
యుతుడు నిత్యప్రజ్ఞుడయ్యంబనా । జాతుండెప్పు
డు బ్రోచుగాతవర వాగ్జాలంబు మాకిచ్చుచున్ ॥

గీ ॥ తల్లి తొడపైని గూర్చుండి యుల్లములర ।
లాలనము జేయ మిరుచు లీల మెరయు । ద్విపపద
మ్ముసు సద్దయాదృష్టితోడ । జూచి మాకృతి నెప్పు

డు బ్రోచుగాత ॥

సీ ॥ ఆదిత్యమకుటాంచ లాబ్జరాగ ప్రభాదీ పిత పాదయేతెరవమిన్న । మంపార ఘనసారకుంద సత్సందోహచందన దేహయేచారుగాత్రి । కన కారవిందభాదన మత్త రాజమరాళ సంఘర్వయే రాజవదన । వల్లకీపుస్తక వరదండ శుకవిరాజత్పాణిప ద్మయేసారసాక్షి । యమ్మహావాణి గోపకన్యావిలోలు । చరితశృంగార కావ్యంబుగ రచియింప । నానతిచ్చెడు నాదుజిహ్వాగ్రమందు కాపురము జేయుగాత నకల్మషమున ॥

సీ ॥ సకలపురాణార్థ చాతురీధుర్యుండు ఘన కావ్యనాటకగ్రంధవేది । పరవాదులని యెడుద్విరదంబుల జయింపసింహ్వాకిశోరమై చెలువుమీరు । శంకరవరజటా జాలసంగత మహాగంగా ప్రవాహానుకారిచతుర । వాహ్నదనిధినిత్యవెకుంఠపాదపూజానూనసంతుష్ట మానసుండు విమల వేలూరివంశాబ్ధి హిమకరుండు । భాసమానోరుకీర్తి సుబ్బన్న శాస్త్రి । గురువరుని మాతులుని పాదసరసిజముల ।

నాదుమనమున బూజింతు సాదరమున ॥

గీ॥ వ్యాసవాల్మీకి శుక కాళిదాసదండి మా
ఘుబిల్హణ భవభూతిమల్లినాథ। బాణచోరాది సం
స్కృతభవ్యకవుల। నాత్మలోనెంచి బూజింతు న
నవరతము ॥

గీ॥ పుష్పబాణవిలాసాఖ్య బొల్పెసంగ। గ్రం
థమును దెల్గుజేయంగ గడగినాడ। మహితతావక
కారుణ్యామహిమ జేసి। భారమంతయు నీదె సూప
వనతన్నయ ॥

ఉ॥ కాంతుడు దృష్టిగోచరుడు గాగనుదో
ఁయివికాసమందెనే। కాంతమునందు జేరపులకల్మి
గిడెన్ననువల్లి నెల్లన। య్యింతికి గుబ్బలంటు తమకిం
చుతరిన్ జనియించెకంపము। త్యాంతమువీడె నీవి
యు స్వయంబుగ కౌగిలి గోరుసంతటన్ ॥

మ॥ దరహాసోజ్వల వానవాంబుజయు వృ
త్తస్వస్తనసస్తినుం। దరచేలాంచల భాగయౌచు
విలసత్కాంతి స్విరాజిల్లునుం। దరియాసన్న జన
ప్రతారణము సంచాత్పర్యము న్బొందితా। వరనే

క్రాంతికమందుబాణి ప్రసరింపం జేసి భావంబుపై।
చిరముస్వప్నల స్పందీ యుప్పుదనసుం జెలిన్వొప్ప
గాఁ జూచెదన్ ॥

చం ॥ చెలియ మృణాలతల చెన్ను వహింపు
చు నొందుప్రైదళో । ద్గతసుమావళిస్తనము కప్పుని
తొప్పులు గుప్పరింపుచున్ । లలితల తానకుంజము వి
లాసగతిన్ గను పట్టిమాడమా। లలితమనోత్సాదికం
బులు చెలంగగ జేసినగాని యిచ్చుటన్ । చెలియ
గజాల రెప్పలను దీసిబికమ్వను ఉల్లసిల్లుటన్ ॥

సీ ॥ అరుణోష్ఠమును జూచి యలబింబమో
యనుభ్రాంతిచే గొరికెనే పల్లవాంఘ్రి । ఘావన
వ్యాప్తిచే ధమ్మిల్లమదవిడె కస్తూరికా తిలకంబు
స్వేద । జలబిందువులచేత జారెను దేహంబు కంట
కచ్ఛన్నమైగానబడియె । కర్ణజ్వరంబుగా కంక
ణంబులు ఘల్లుఘల్లని మ్రోయగా గాఢమతిని ।
యడవి శుకమునకైయిట్టు లడవిఘొల్లు । సిగ్గువిడ
నాడి దిరుగంగ జెల్లునమ్మ । భీతిలేకను నీయాడబి
డ్డయిపిగొ । పుష్పముల గోసి చనుడెంచె బుప్ప

బోఁడి ॥

శా ॥ జాలుంబైట చెలంగ నాకర్ణించిచే
జపెపోయిపై జేర్చుచున్ । వేరౌహస్తమునద్దియు వి
షకబలిస్వేదాప్తి తాంబూలముల్ । క్రూరవ్యాప్తియు
నల్పచందనయునై యద్దాస్త్రితాలవృసా । గా
రాజిల్లుచు వచ్చుచుండెను ప్రియా గాఢంబునుం
డి త్రరిన్ ॥

ఉ ॥ నాతిరో దూరదేశమును నాథుడేగుస
ఘంచు జింతచే । నాతతలోకముత్ప్రదుమ నాశ
శినాకు విరోధియయ్యెసం । ఘాతముదాతి రేకవిక
పుంజకలధ్వని దుఃఖదంబెయా । నీతరి నిష్కృటాని
లముతే మోహరించెను ప్రాణసంతతిన్ ॥

చం ॥ విరహజ తాపశాంతికిని వేడుదయించి
నకమ్రిపల్లవో । తక్రమయతల్పకంబు కరకంజ
ముచే దపియింప జేయుచున్ । స్మరదహనాతితప్త
యగు మంజులగాత్రవియోగ దుఃఖమున్ । హార
హార చెప్పశక్యమగు నాఫణిరాజునకైన నెచ్చెలీ ॥

సీ ॥ పరిపూర్ణ చంద్రింపు పంకేజముండునబ

వహింపుచుండెను ప్రభనువదలి । కువలయ ద్వ
యమున ధవళతరా మౌక్తికసంహతి జన్మించె స్వర్ణ
రుచిన్ని । నలవారు లతయందు నట్టునత్త్వము దగె
కోమలసార నకుట్టలముల । సంస్పర్శనూతన స్రిక్స
మోహంబు విక్రాంతత్వమును బొందిగానబడియె ।
నిట్టియుత్పాతహేతువు లెల్లజూచి । యేమిసంభవ
మగునో కోయిచటనంచు । దూరదేశాట నేచ్ఛను
దూరితూని । వేసియుంటినినుష్టు ఓవిమలచరిత ॥

చం॥ కలువలబోలు కన్నుగవక్రాంత్రరో న్ఫా
డినదేమి నీకుస్వే । దలలితబింబుప్ర ల్వాదస్సతామర
సంబున మౌక్తికప్రభన్ బలిసెను జాలనిశ్వసితపా
యువులు స్దగెచంద్రికాతప । స్థలములరాకపోకల
ను చారుశుభాంగిరో నానిమిత్తమై । యలసట బొం
దినావు గదెపోయిటు వ్యర్థముగాగ నిప్పుడున్ ॥

చం॥ చకితేణీసమ నేత్రిమైన చెలితా సంతా
పదుఃఖంబుచే । వికలంబై నవసంతధర్మము వెసన్వీ
క్షించి రాశీభవ । త్ప్రికటాగ్ని ప్రభనొప్పు పల్లవ
ల సత్పర్యంక భాగంబుపూ । నికచేజావగ గోరి

బొందెగదవే నీరేజపత్రేక్షణా ॥

మ ॥ కలకంఠంబుల సుస్వరంబులమహాత్కా
రిన్యముస్రక్షిణా । నిలదాక్షిణ్య విహైన్యముస్నశి
లసన్ని కంఘ్రిత్రిగ్మత్వమా । జలజాతాసన మారణ
త్యముసకు స్సన్నా హాముస్సేయుగా । విలసల్లోలత్ప
ఖత్వదాగమున సత్ప్రితిస్ఫుపిన్ని ల్చనా ॥

చం ॥ కనుగవ నీరుబెట్టకుము కాటుకబోవు
ను తల్పమందు వే । దనమును బొంది పొర్లకుము త
కుృవయౌగవ యంగరాగమున్ । పనివడి వేడి ని
శ్శ్వసితే పల్కిమరల్పుము పుష్పహారముల్ । గన జె
డిపోవుచున్న వపె కాంతరో నీపతివచ్చు వేళయున్ ।
జనగను లేదు సుమ్మిటుల నల్పకు మన్యమతి స్దలో
దరీ ॥

మ ॥ జనర మ్యోరు విలాన భాసురయునై
చంచాన్యలోలభ్రులో । చనసంజ్ఞన్ జెలికత్తెలెల్ల
గనగా సంభాష ణల్జాతితో । తనివిన్నేయుచు నం
జనంబు నయనద్వంద్వంబు నందుంచుచున్ । ఘన
పీనస్తన రత్న హారము వెసస్సప్పె స్తుకూలంబుచేన్ ॥

సీ॥ రాకాసుధాంశుండు రమ్యమౌ మోము
నాఘ్రాణించుచుండెను గర్వమునఁదీ । జిగిడాలచే
మించి జ్యోత్స్నయు బింబంబు నోష్ఠ చుంబనమున
నొప్పియుండె । రమ్యసారసను టులచ్ఛాయ బిగ్గ
బ్బిగుబ్బలనంటంగ గోరుచుండె । రక్తాబ్జములతో
భరమ్యమౌ కరముల పొందెడి క్రీడించుచు పొల్ప
సంగె । పల్లవంబులు జూడంగ పాదములకు సేవ
గా వింపుచుండె విశేషముగను నిట్టిత్రైలోక్య
సుందరి నెచటనైన । జూచి విన్నియైన నుండవమా
సారిది నెప్పుడు ॥

ఉ॥ దూతివోనీకు చెప్పపని తుష్టియలర్పగ
జేసినావహా । యాతతబుద్ధినీకు సరియుంగ నల
న్భవిబోనగానగ । ష్టాతతవైతివీకట చారుశుభాం
గిరో నామిత్రమై । స్థితముత్రైన పుణ్యములు సిద్ధిని
బొందునె కష్టమొందమిన్ ॥

ఉ॥ కొప్పున పూలమాలికలు. గుచ్చుదు క
స్తురి బొట్టునైననా । యొప్పుగవక్త్ర పద్మముననుం
చదు పూర్వముబోత శీవిగా । యొప్పుల కుప్పవై

నచెలి యుండదు నాదుసమీప భూమిలో। నిప్పు
డునిట్లు జేయుటకు నేమి యపక్రియ జేసినాడ
నో॥

సీ॥ ఏకాంత మందున నింపుగా జెక్కుల ము
ద్దులు గొనుటయు మోహముమర। గాఢసంశ్లే
షంబు గబ్బిగుబ్బలచేత నంటుట మొదలుగానగ్గ
లంపు। లీలలన్నిటి లేశంబులేక మర్త్యుల భ
యముచే మరచినావు। తేనియల్గారగా తియ్యని
పలుకులు పలుకంగనుష్ఘటి ప్రియమయ్యె। సం
ధునకునైన దుఃఖంబు నాపినాడ। భువన మోహ
నమైన నీపుణ్యదేహ। దర్శనంబైన గాదయ్యె తరు
ళనేత్రి। యందునకు చాలదుఃఖంబునందుచుంటి॥

సీ॥ ఇంపుగా నున్నప్పుడే వధూతిలకంబు ము
లినాంకుడైన యాజలజరిపుని। స్మేరాసనంబున సి
గ్గునొందించెనో తీపారుపలుకుల నేపుమీరు। మం
దిర కీరస్మధుర వాక్యంబునే ప్రొద్దున నిందించి
పొత్పసంగె। నిట్టూర్పుగాలిచే నీర దామోదాళి
సంశ్లిష్టమైన వాసనలదనరు। మంద మారుతము

లన్నెప్డు నిందజేసె। నట్టిసుందరి నీవిరహంబుచేత।
చంద్రశుక వాయువులచేత జాలమూర్ఛ। నొంది
బహు ధుఃఖములచేత గుందుచుండె॥

శా॥ ఆనారీమణి నవ్వువెన్నెల మహాహైన్య
త్వముంబొందునీ। ణానాదంబు శ్రవఃకఠోరమను
గు గానంబుం బొసంగింపన। మ్లానత్వంబును జెం
దును త్పలములెల్లన్ దృగ్ద్వయీసన్నిధిన్। మ్లాన
త్వంబును బొందు మేనిరుచి చేమాయున్ దటిద్వ
ల్లియున్॥

సీ॥ తెల్లవారినయంత వల్లభనస్టూడ మంది
రంబునకున మందగతిని। నేకారణంబున నింపార
వచ్చి తోహృదయంబునందున ముదమెలర్ప। కా
శ్మీరజన్మరాగంబు నేత్రంబుల జాగరోద్భవమైనరా
గమెలమి। వదనాంబురుహమున సదయాత్మకుండ
వై లాక్షార సోద్భూత రమ్యరాగ। మునుధరించి
తొయందున మోహనాంగ। నీదురాగంబుకన్న
ను నామరాగ మధికమనుచును నాతోడనాడున
ట్టిపలుకులెల్లను సత్యతబరగునుమ్ము॥

శా ॥ ఈవీయామనివేళ ప్రాణదయితా యే
చ్చోటకేనేగగా। భావంబియ్యెడ నోంయుచుంటి వ
యునన్నా ·కేమియున్తాపసం। భానిత్రాణఘు లేదు
రాత్రుల్లలసత్పర్వాబ్జకాంతిచ్ఛటల్ । చేపట్టీరగన
బ్జసౌరభల సచ్ఛీతానిలవ్యాప్తిచేన్ ॥

మ ॥ కనుదమ్ముల్వికసింప నీదు మొగమున్ కం
జాక్షి ప్రాపింపుమా । తనినిన్బొంద శరీవస్సుఖావహా
భవద్వాక్యంబు రానిమ్ముయీ। ఘనతాపంబడ గు
స్పిరిస్యగదితపై గన్పట్టుకోపంబుద । కిరానిరూ
ఢీన బ్రాయమార జల్లనగుచూటిన్ నాపయిన్జల్ల
వే ॥

శా ॥ బాలారత్నము నమ్రుడైన, విభునిన్బొ
గొప్పతాప్రేమచే। నాలోకింపదు వల్లభుండు జన
తాపాధిక్యతనొందునా। లోలుండాళిజనంబు వేడ
గను దారోషంబున న్బల్కదీ। జాలంబేల యటం
చుబోనసువుల న్రాలించు నట్లుండెడిన్ ॥

శా ॥ ఆనారీమణి వల్కవిన్న పికవాక్యంబు
లక్కోరస్థితిన్ । బూనున్సీనుల కబ్జకాంతిని ముఖాం

భోజంబుతో బోల్పగా । హీనంబౌగద తేళ్ళృతన్న
యనముల్వీక్షించి కస్తూరియున । స్నానించం బగు
హేమవల్లి నరియేన్నాతి స్వగస్త్రావినన్ ॥

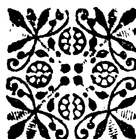
పుష్పబాణ విలాసము.

సంపూర్ణము.

ప్రాయించుటకు,

మంగు వెంకటరంగనాథరావుగారు,

కాకినాడ.

శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాసాగర ముద్రాక్షరశాల.

10515